

Postanowienie z dnia 7 stycznia 2003 r.

I PZ 104/02

Złożenie wniosku o doręczenie odpisu wyroku sądu drugiej instancji w terminie tygodniowym od ogłoszenia jego sentencji nie oznacza spełnienia przesłanki dopuszczalności kasacji (art. 393⁴ § 1 w związku z art. 387 § 3 k.p.c.), jeżeli wniosek nie dotyczy doręczenia wyroku z uzasadnieniem i brak podstaw do uznania, że został złożony w celu wszczęcia procedury zaskarżenia wyroku kasacją (art. 130 § 1 zdanie drugie k.p.c.). Jest to wówczas wniosek o doręczenie stronie odpisu sentencji wyroku złożony na podstawie art. 9 k.p.c.

Przewodniczący SSN Józef Iwulski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Roman Kuczyński, Herbert Szurgacz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 7 stycznia 2003 r. sprawy z powództwa Zbigniewa Z. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „P.” w O. o przywrócenie do pracy i inne roszczenia, na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie z dnia 15 maja 2002 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie i zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej koszty postępowania zażaleniowego w kwocie 50 zł (pięćdziesiąt złotych).

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 15 maja 2002 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie odrzucił kasację powoda Zbigniewa Z. od wyroku tego Sądu z dnia 31 grudnia 2001 r., zmieniającego częściowo wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Olsztynie z dnia 18 maja 2001 r. [...], w sprawie o przywrócenie do pracy i inne roszczenia przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „P.” w O. Sąd Okręgowy stwierdził, że kasacja jest niedopuszczalna, gdyż powód nie złożył skutecznie wniosku o doręczenie odpisu wyroku Sądu drugiej instancji z uzasadnieniem.

Na postanowienie to powód wniósł zażalenie, w którym wywiódł w szczególności, że jego wniosek z dnia 7 stycznia 2002 r. został złożony w celu wniesienia kasacji, choć nie określił w nim, że wnosi o doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Powód jako osoba „nie zajmująca się profesjonalnie prawem miał prawo nie zdawać sobie sprawy ze znaczenia określenia we wniosku, iż jego intencją jest wywołanie doręczenia wyroku z uzasadnieniem”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dokładnie postępowanie w zakresie czynności, których dotyczy rozpatrywane zażalenie przebiegało w ten sposób, że w dniu 31 grudnia 2001 r., po przeprowadzeniu rozprawy, zapadł wyrok Sądu drugiej instancji. Powoda w tym czasie reprezentował pełnomocnik - adwokat Andrzej D. (wnoszący w jego imieniu rozpatrywane zażalenie), który na tej rozprawie był nieobecny (był obecny na poprzedniej rozprawie w dniu 13 grudnia 2001 r.). Powód wyraźnie oświadczył, że zgadza się na przeprowadzenie rozprawy w dniu 31 grudnia 2001 r. pod nieobecność jego pełnomocnika. W dniu 7 stycznia 2002 r. powód osobiście złożył pismo z dnia 4 stycznia 2002 r. o następującej treści: „uprzejmie proszę o doręczenie wyroku ogłoszonego przez wysoki sąd w dniu 31.12.2001 r. w sprawie przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej P. w O.”. Na piśmie tym znajduje się zarządzenie: „doręczyć odpis sentencji wyroku - zgodnie z wnioskiem”. Równocześnie w dniu 7 stycznia 2002 r. powód złożył wniosek o uzupełnienie wyroku Sądu drugiej instancji, który został oddalony po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 14 lutego 2002 r. Odpis sentencji wyroku Sądu Okręgowego został doręczony osobiście powodowi w dniu 28 lutego 2002 r. Wówczas złożył on (4 marca 2002 r.) pismo, o następującej treści „w dniu 28.02.2002 r. otrzymałem kopię wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie, ogłoszonego w dniu 31 grudnia 2001 r.; do wyroku nie jest załączone uzasadnienie, o które prosiłem w piśmie z 04.01.2002 r.; proszę o uzupełnienie tego dokumentu, który jest niezbędny do wniesienia kasacji wyroku”. Na piśmie tym znajduje się zarządzenie: „poinformować, że podanie z dnia 4.1.2002 r. nie zawiera wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem”. Kolejnym pismem z dnia 11 marca 2002 r. powód wniósł o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie uzasadnienia wyroku. Po przeprowadzeniu w dniu 21 marca 2002 r. rozprawy w przedmiocie tego wniosku, postanowieniem z tej daty Sąd Okręgowy wniosek oddalił. W dniu 27 marca 2002 r. powód złożył wniosek o dorę-

czenie uzasadnienia tego postanowienia, który Sąd Okręgowy oddalił na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 marca 2002 r. Odpis wyroku Sądu drugiej instancji został doręczony pełnomocnikowi powoda (na kolejny wniosek z dnia 29 marca 2002 r.) w dniu 28 kwietnia 2002 r. Powód w dniu 19 kwietnia 2002 r. złożył jeszcze zażalenie na postanowienie o odmowie przywrócenia terminu, które Sąd Okręgowy odrzucił postanowieniem z dnia 7 maja 2002 r. Natomiast w imieniu powoda jego pełnomocnik w dniu 13 maja 2002 r. wniósł kasację, którą Sąd Okręgowy odrzucił postanowieniem z dnia 15 maja 2002 r., zaskarżonym przez rozpatrywane zażalenie.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem warunkiem skutecznego wniesienia kasacji, jest uprzednie otrzymanie przez stronę odpisu wyroku sądu drugiej instancji, po złożeniu wniosku w tym przedmiocie zgodnie z art. 387 § 3 k.p.c. W myśl art. 393⁴ § 1 k.p.c. kasację wnosi się bowiem do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie miesięcznym od dnia doręczenia orzeczenia stronie skarżącej. Stosownie zaś do art. 387 § 3 k.p.c. orzeczenie z uzasadnieniem doręcza się stronie, która w terminie tygodniowym od ogłoszenia sentencji zażądała jego doręczenia. Regulację art. 393⁴ k.p.c. należy więc rozumieć w ten sposób, iż termin miesięczny liczony jest od doręczenia orzeczenia dokonanego w sposób prawidłowy, tj. zgodnie z wymaganiami przewidzianymi w art. 387 § 2 k.p.c. To z kolei oznacza, że tylko wtedy, gdy strona zażądała w terminie tygodniowym doręczenia jej orzeczenia wraz z jego uzasadnieniem, można mówić, iż spełnione zostało wstępne wymaganie dla powstania możliwości wniesienia kasacji. Natomiast, gdy z takim żądaniem nie wystąpiła, bądź też występując z nim przekroczyła siedmiodniowy termin do zgłoszenia żądania doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem (art. 387 § 3 k.p.c.), miesięczny termin, przewidziany w art. 393⁴ k.p.c., w ogóle nie może rozpocząć biegu, a tym samym niemożliwe jest wniesienie kasacji (por. postanowienie z dnia 11 grudnia 1996 r., I PKN 45/96, OSNAPiUS 1997 nr 14, poz. 254; postanowienie z dnia 7 lutego 1997 r., II UZ 25/96, OSNAPiUS 1998 nr 3, poz. 103; postanowienie z dnia 2 czerwca 1997 r., I PKN 136/97, OSNAPiUS 1998 nr 2, poz. 44; postanowienie z dnia 30 stycznia 1998 r., III CKU 106/97, Prokuratura i Prawo 1998 nr 6, poz. 39; postanowienie z dnia 19 kwietnia 1999 r., II CZ 23/99, OSNC 1999 nr 11, poz. 195; postanowienie z dnia 10 marca 2000 r., IV CZ 18/00, OSNC 2000 nr 10, poz. 181; por. też wyrok z dnia 19 marca 1997 r., II CKN 31/97, OSP 1997 nr 11, poz. 208 z glosą A. Szumańskiego i glosą J. Kozaka; Przegląd Prawa Handlowego 1998 r. nr 1, s. 35 z glosą M. Litwińskiej i postanowienie z dnia 26 kwietnia 2001 r., II CZ 146/00, OSNC 2001 r. z. 12,

poz. 180; Przegląd Sądowy 2002 r. nr 7-8, s. 202 z glosą A. Zielińskiego). Z tych względów, dla możliwości skutecznego wniesienia kasacji, tak ważną jest czynność polegająca na złożeniu wniosku o doręczenie wyroku sądu drugiej instancji z uzasadnieniem zgodnie z art. 387 § 3 k.p.c. Wniosek ten musi być bardzo precyzyjnie sformułowany, gdyż według art. 9 k.p.c. strony mają prawo otrzymywać odpisy z akt sprawy. Strona może więc w każdym czasie zwrócić się o doręczenie jej odpisu wyroku (samej sentencji lub z uzasadnieniem). Jednakże doręczenie sentencji wyroku bez jego uzasadnienia nie jest doręczeniem orzeczenia w rozumieniu art. 393⁴ k.p.c. (postanowienie z dnia 25 listopada 1997 r., I PZ 39/97, OSNAPiUS 1998 nr 18, poz. 545). Z tych względów złożenie wniosku o doręczenie odpisu wyroku sądu drugiej instancji w terminie tygodniowym od jego ogłoszenia nie oznacza jeszcze, że strona wnosi o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem, w celu złożenia kasacji. Przepisy art. 387 § 2 i 3 k.p.c. nie wymagają zresztą, aby wniosek o doręczenie wskazywał w jakim celu strona go składa. Niewątpliwie jednak przepisy te wymagają, aby wniosek ten dotyczył doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem. Niewystarczające jest więc tylko zachowanie terminu z art. 387 § 3 k.p.c., ale konieczne jest także wskazanie, że stronie chodzi o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem (por. postanowienie z dnia 17 listopada 1998 r., II UKN 377/98, OSNAPiUS 1999 nr 24, poz. 804). Ma oczywiście do tego wniosku zastosowanie art. 130 § 1 zdanie drugie k.p.c., a więc w razie mylnego oznaczenia pisma lub innych oczywistych niedokładności nie ma przeszkód do nadania mu biegu i rozpoznania we właściwym trybie (por. postanowienie z dnia 5 września 2001 r., I CZ 110/01, Biuletyn SNIC 2002 nr 1, s. 57). A więc, gdyby z wniosku wynikało, że strona składa go w celu wniesienia kasacji, to należałoby jej doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem, choćby o to wyraźnie nie wnosiła. Nie jest też wykluczone, by wezwać stronę do uzupełnienia lub poprawienia pisma, gdyby nie mogło ono otrzymać właściwego biegu (art. 130 § 1 zdanie pierwsze k.p.c.). Nie ma jednak podstaw do dokonania tych czynności, gdy wniosek o doręczenie wyroku jest jednoznaczny w swojej treści, w tym zwłaszcza nie wskazuje, że strona składa go w celu wniesienia kasacji i nie stwierdza wyraźnie, że dotyczy doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem. Inaczej mówiąc, z samego faktu, że wniosek został złożony w terminie z art. 387 § 3 k.p.c., nie wynika jeszcze, iż jest to wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem w celu rozważenia wszczęcia procedury zaskarżenia wyroku kasacją. Bez spełnienia tych warunków jest to wniosek o doręczenie stronie odpisu sentencji wyroku złożony na podstawie art. 9 k.p.c. Tak w niniejszej sprawie został potraktowa-

ny wniosek powoda z dnia 7 stycznia 2002 r. i była to słuszna ocena. Niezasadne jest bowiem twierdzenie powoda, że jego intencja była widoczna. Wręcz odwrotnie, zacytowana powyżej treść wniosku w żadnym zakresie na taki cel nie wskazuje. Z żadnych też czynności powoda dokonanych wcześniej lub równocześnie taki zamiar nie wynikał. Dopiero w późniejszym czasie powód uzewnętrznił swój zamiar, ale już po upływie terminu z art. 387 § 3 k.p.c.

Nie jest też zasadny przedstawiony w zażaleniu argument o zbyt formalistycznym stanowisku Sądu drugiej instancji, gdyż powód „nie zajmuje się profesjonalnie prawem”. Przede wszystkim w tym zakresie należy stwierdzić, że kwestia ta mogłaby być rozważana tylko przy ocenie zasadności wniosku o przywrócenie terminu z art. 387 § 3 k.p.c. Wniosek taki został złożony i oddalony przez Sąd drugiej instancji. Prawidłowość uznania tego wniosku za bezzasadny mogłaby być przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 165/01, OSNC 2002 nr 7-8, poz. 102), gdyby zgodnie z art. 380 k.p.c. w rozpatrywanym zażaleniu został złożony wniosek o rozpoznanie także tego, niezaskarżalnego postanowienia Sądu drugiej instancji. W rozpoznawanym zażaleniu wniosku z art. 380 k.p.c. nie przedstawiono, a więc Sąd Najwyższy nie ma podstaw do oceny zasadności odmowy przywrócenia terminu. Należy też zauważyć, że merytorycznie argumentacja powoda nie jest zasadna, gdyż w momencie składania wniosku o doręczenie odpisu wyroku Sądu drugiej instancji był on reprezentowany przez fachowego pełnomocnika. Wiedza i doświadczenie zawodowe pełnomocnika (a nie powoda) są więc decydujące dla oceny spełnienia przesłanek z art. 387 § 3 k.p.c. i ewentualnego usprawiedliwienia przekroczenia terminu (por. wyrok z dnia 11 kwietnia 2000 r., I PKN 583/99, OSNAPiUS 2001 nr 18, poz. 555).

Z tych względów zażalenie podlegało oddaleniu na podstawie art. 385 w związku z art. 393¹⁸ § 3 i art. 397 § 2 k.p.c.

=====